

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravišstvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.958.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 20. avgusta 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 96.

Navodila glede plačevanja odkupnine za osebno delo pri popraviljanju cest.

Minister javnih del je poslal vsem ministrom okrožnico o izvajanju zakona o samoupravnih cestah, v kateri odreja med drugim:

Zakon o samoupravnih cestah z dne 8. maja 1929 je stopil v veljavo 13. junija t. l. Da bi se ta zakon čim hitreje in čim popolneje uvedel v življenje in da bi se samoupravne ceste (oblastne in občinske) čimprej spravile v dobro stanje za promet, sem že pred uzakonitvijo tega zakona s svojo okrožnico z dne 28. maja 1929 opozoril velike župane na važnost določb tega zakona in jih pozval, da s temi določbami seznanijo tudi komisarje oblastnih samouprav in da jih opozore na to, da bodo odgovorni za vsako omahljivost pri izvajanju tega zakona.

Ker primanjkuje v glavnem vsem oblastem denarnih sredstev za popravilo svojih cest, sem s to okrožnico opozoril zlasti na tretji del zakona in posebej še na poglavje o uporabi ljudske moči (§§ 37 do 47) ter odredil, da se imajo že letos od 15. julija do 15. septembra popravljati ceste z ljudsko močjo, in sicer tako, da se v smislu § 76. zakona o samoupravnih cestah uporaba ljudske moči izkoristi do 50% od predvidenega maksimuma v § 41. tega zakona.

S tem v zvezi sem odredil, da se ima na podlagi zadnjega odstavka § 38. navedenega zakona pobirati od-

kupnina za osebno delo za to leto od vseh državnih, oblastnih in občinskih uradnikov in uslužbencev civilnega in vojaškega reda (vključno oficirje) kakor tudi duhovnike vseh veroizpovedi in upokojeince. Na ta način od njihovih julijskih prejemkov nabrani denar naj bi se uporabil na pol za oblastne in na pol za občinske ceste. Podoficirji in kaplarji, kakor tudi orožniki so oproščeni plačila te odkupnine.

Zato naj se od vseh uradnikov in uslužbencev odtegne od prejemkov za mesec september 50% odkupnine za osebno delo za to leto (§ 38. v zvezi s § 76.) zakona o upravnih cestah, to je znesek njihove osnovne in položajne plače za poldrugi dan, v kolikor se to že ni odtegnilo od njihovih prejemkov za tekoči mesec na zahtevo velikih županov ali komisarjev oblastnih samouprav z ozirom na mojo prvo okrožnico.

Oblastni in občinski uradniki in uslužbenci ter duhovniki kakor tudi kontraktualni uradniki in dnevičarji, ki prejemajo svoje prejemke v globalnih vsotah, niso dolžni plačevati odkupnino po zadnjem odstavku § 38. zakona o samoupravnih cestah, temveč plačajo mesto odkupnine za osebno delo predpisane mezde na podlagi določb § 40. zakona o samoupravnih cestah.

...

Važen odlok glede zidarskega obrta.

Veliki župan mariborske oblasti je izdal pred kratkim važen odlok, ki bo zanimal naše stavbne obrtnike in ki je zanimiv tudi s stališča obrtne pravne prakse.

Neki zidarski mojster iz Hrvaškega je hotel na podlagi svojega obrtnega lista izvrševati zidarska dela tudi v mariborski oblasti in je taka dela tudi že začel preračunati. Imel je obrtno pravico samo za mala zidarska dela, kakršna izvršujejo pri nas zidarski mojstri z omejeno koncesijo. Strokovna zadruga zidarskih mojstrov v Mariboru pa s tem ni soglašala in je napravila na velikega župana predstavko, v kateri hrvaškim zidarskim mojstrom z omejeno obrtno pravico odreja pravico, da grade male podeželske zgradbe. Pripomniti je, da na Hrvaškem omejena zidarska koncesija ni omejena krajevnno, kakor pri nas, temveč le glede velikosti zgradb, katere pa sme izvrševati dotičnik kjerkoli.

Zbornica za TOI je bila v stvari zaslislana ter je izjavila, da se je do izenačenja obrtne zakonodaje ravnati v Sloveniji izključno le po obrtnem redu, odnosno stavbnem zakonu, ki je še vedno veljaven za te kraje. Po tem zakonu in po uredbah, ki so bile na podlagi tega zakona izdane, smejo na teritoriju mariborske oblasti, ki je pripadel bivši Štajerski, izvrševati zidarska dela samo oni zidarski mojstri, katerih koncesija ni omejena. Hrvaški obrtnik ne more zahtevati posebne izjeme zato, ker ima po hrvaških obrtnih predpisih na Hrvaškem večje pravice. Zato je ravnati z njim tako, kakor z domačim obrtnikom. Ker domači zidarski mojster z omejeno zidarsko koncesijo na teritoriju bivše Štajerske ne sme izvrševati zidarskih del, jih seveda ne bi smel izvrševati tudi obrtnik s hrvaško omejeno zidarsko koncesijo. Tako je

postopati tudi zato, ker sta oba pred zakonom enaka.

O stvari je odločil končno veliki župan tako, da hrvaški zidarski mojster z omejenimi pravicami ne sme izvrševati zidarskih del na tistem ozemlju mariborske oblasti, ki je svoječasno tvorilo sestavni del bivše kronovine Štajerske. V razlogih navaja:

C. F. si je pridobil svojo obrtno pravico na podlagi banske naredbe od 13. julija 1902, št. 42.047 ex 1900, katera pripušča podelitev omejene pravice za opravljanje zidarskih poslov takim osebam, katere dokažejo, da so bile najmanj tri leta praktično zaposlene v tej stroki. Na podlagi tako pridobljene obrtne izkaznice si imenovani prisvaja pravico, vršiti zidarska dela na teritoriju cele države, kar se mu pa ne more pripustiti. Slično olajšavo kakor cit. banska naredba predvideva tudi določilo § 6 zakona o ureditvi stavbnih obrtov od 26. decembra 1893, drž. zak. št. 193, ki velja za področje obrtnega reda od 5. februarja 1907, državnega zakona št. 26, tedaj tudi za teritorij ptujskega sreza, na katerem je le v konkretnem primeru opravljal zidarska dela, enako kakor banska naredba za Medjimurje, k kateremu spada srez Čakovec. Toda olajšave, omenjene v cit. § 6, na ozemlju bivše Štajerske niso bile in tudi danes niso uvedene, ker ni bila nikdar izdana tozadnja naredba političnega deželnega oblastva.

Položaj je danes ta, da smejo v srezu ptujskem, odnosno na tistem delu mariborske oblasti, ki je odločen od bivše avstrijske kronovine Štajerske, samostojno izvrševati zidarska dela le zidarski mojstri, ki so si na podlagi § 9 sl. zak. od 26. decembra 1893 pridobili predpisanim potom potrebno koncesijo, podeljevanje omejenih koncesij pa je na tem teritoriju nedo-

pustno. Ker pa C. ni dokazal, da bi si bil pridobil tako koncesijo, niti da bi bil izpolnil za tako koncesijo potrebne predpogoje, se mu ne more priznati pravica izvrševanja zidarskih del na označenem teritoriju. Nasprotni postopek bi bil krivičen že iz vidika enakopravnosti vseh državljanov, ker bi se priznavala obrtniku iz Medjimurja pravica, katere si obrtniki v ostalih delih oblasti sploh ne bi mogli pridobiti.

Dr. Milan Lazarevič, inspektor
Ministrstva Trgovine i Industrije:

Zahtevi agraraca i naša industrija.

O gornjem vprašanju je napisal naš znani prijatelj inspektor dr. Milan Lazarevič interesantno študijo, ki je za naše gospodarske kroge z ozirom na bližajočo se zaključno redakcijo odnosno revizijo ter uzakonjenje splošne carinske tarife vrlo aktualna. V svoji publikaciji je dr. Lazarevič jasno in dokumentirano obrazložil smernice naše industrijske politike in položaj naše industrije napram zahtevam agrarnih krogov po ukinitvi industrijskih carin, ki se pri nas vsako leto pojavljajo. S konkretnimi navedbami izkušenj preteklih let je ovrgel večino navedb, s katerimi operirajo agrarni krogi, ki zahtevajo ukinitve carine na vse svoje potrebščine. Dokazal je, da ugodnosti, ki so jih odobrile vlade v prejšnjih letih v prilog kmetu za carine prosti uvoz galice, plugov, žvepla in gnojil, niso donesle agrarcem pričakovane pocenitve, marveč je le inozemstvo spetno izkoristilo vsak carinski popust in dvignilo cene produktu.

Kar je za nas v Sloveniji posebno važno je vprašanje solidarnosti carin, ki je v tej študiji temeljito obravnavano. Med agrarnimi in industrijskimi carinami mora vladati ravnotežje, ki odgovarja strukturi gospodarstva in našemu gospodarsko-političnemu položaju in višjim državnim interesom. Študija je izzvala v beograjski čaršiji in v krogih njenega zagovornika Privrednega Pregleda veliko burjo in jo napadajo z vseh strani. Dokaz, da je zadel v živo in razčistil vprašanje, ki se je pri nas mnogo preveč enostransko tretiralo.

IZVOZ PIVA IZ NEMČIJE.

Ta izvoz v zadnjih petih letih stalno raste; letos je v prvi polovici znašal 300.000 hl v vrednosti 20 mil. mark proti 17 milijonom l. 1928 in 15 mil. leta 1927. Od izvoza gre 75 do 80% v prekomorske dežele, ostalo v države Evrope. V prvi letošnji polovici je šlo 61.000 hl v Nizozemsko Indijo (lani 50.000), 43 tisoč v Britansko Indijo (30.000), 33.000 v Britansko Zahodno Afriko (34.000), 25.000 v Belgijski Kongo (11.000), 12.000 v Egipt (16.000). V Evropi gre največ nemškega piva v Švico 14.000 (11.000), dalje v Belgijo (14.000 (7000) in Holandsko 7000 (7000). A tudi uvoz piva v Nemčijo je v zadnjih letih narasel; inozemsko pivo pride skoraj izključno iz Češkoslovaške, in sicer importira Češkoslovaška več piva v Nemčijo, kakor ga eksportira Nemčija v katerokoli drugo deželo. Sledeče številke nam to povedo.

Prva polovica	Skupni uvoz v 1000 hl	Iz Češkoslovaške	Skupna vrednost v mil. mark
1925	929	869	2-5
1926	767	742	2-1
1927	944	909	2-7
1928	962	922	2-8
1929	946	925	2-9

Ivan Mohorič:

Na Holandsko.

Pri otvoritvi letošnjega Ljubljanskega vzorčnega velesejma mi je povedal zbornični predsednik g. Ivo Jelačin, da se je odločil udeležiti se kongresa Mednarodne trgovske zbornice v Amsterdamu. Udeležbo je sklenil spojit z študijskim potovanjem z avtomobilom preko srednje Evrope. Povabil me je seboj in tako smo na praznik Petra in Pavla v zgodnji uri zapustili Ljubljano, ki je ležala še v globokoem objemu jutranje megle.

Celo pot smo bili prvotno preračunali na 2800 km. Vožnjo do Amsterdamu smo bili razdelili na sedem etap po povprečno 200 km vožnje, tako da bi bilo vsak dan za razgledanje velikih mest, njihovih znamenitosti, razstav, muzejev in zbirk čim več časa na razpolago. Pot v Amsterdam je bila projektirana preko Avstrije in Nemčije, nazaj pa preko Belgije, Francije, Luksemburške in Švice. Potovanje z avtomobilom preko kontinenta se je v povojni dobi sila razvilo, le v naše kraje, ki imajo malo dobrih cest, prihajajo tuji avtomobilisti bolj redko. Avto-vožnja nudi mnogo prednosti — predvsem neodvisnost od voznih redov in možnost opazovanja in gospodarskega dela, uživanje naravnih krasot — kar je pri potovanju po železnici zelo oteženo. Potovanje na zapad in sever Evrope pa je razen tega zbog krasnih asfaltiranih in makadamiziranih brezprašnih cest še poseben sportni užitek. Na stotine kilometrov ravnih širokih chaussée je tkalovanih kot naša Mikošičeva ulica. V teh krajih je problem cest in pobijanja prahu, ki postaja pri nas aktualen, že davno rešen.

Po dveh urah vožnje smo se na Podkorenju poslovili od naših strumnih fantov, ki čuvajo v senčni gozdni idili Sen Žermensko mejo. Treba je bilo menjati vožnjo na levo, ker Avstrija še ni uvedla vožnje po desni, kakor jo imajo druge države. Po par minutah vožnje se nam je odprl krasen vpogled na zilijsko in dravsko dolino, ki ste se probujale v prvem jutranjem solncu. Ta krasen del našega Korotana, ki smo ga po nesrečnem izidu plebiscita, izgubili! Skozi lepe parke beljaških toplic smo prispeli v Beljak, ki je bil ta dan radi zleta pevskih društev ves v zastavah. Stražnik je ustavil naš avtomobil in primorani smo gledali dolg sprevod, ki se je vil po mestu. V interesantnih zgodovinskih krajih in narodnih nošah ter uniformah so se pomikale skupine druga za drugo po ulicah; vmes okinčani vozovi z alegoričnimi skupinami, neizogibno kraljico lepote, impozantno družino streleev in beljaškim kraljem pive, ki je s pomočjo svojih pažev radodarno krepčal med potjo iz velikanskega soda občestne gledalce s čašo piva.

Brez postanka smo hiteli dalje. Zavili smo v dravsko dolino in v Spitalu krenili na desno po dolini Liesere proti slovitemu klanecu Katschbergu, ki ga večina slovenskih avtomobilistov iz izleta v Monakovo dobro pozna. Po strmih vzponih in vijugah smo dosegli Rennweg, ki pada na severni strani opasno strmo v dolino Mure proti St. Mihaelu. Razbiti deli ponesrečenih vozil opozarjajo šoferja, da je pri vožnji po tem vratolomnem toboganu potrebna skrajna previdnost. Najtežji del prvega dneva je bil za nami. V Mauterndorfu, prijaznem

gorskem letovišču v višini 1200 m, ki ga dosega železnica iz Unzmarkta, smo se ob eni ustavili, da poobedujemo. Narodni alpski slog, mični napis trgovin in gostilen, okusne dekoracije, ki se posebno po vojni pazno čuvajo in gojijo, delajo na tujca prijeten utis. Z republiko menda v teh krajih stvari ne jemljejo posebno tragično. V sobah, na hodnikih in vežah više še povsod slike Habsburžanov in tudi pošta uraduje še vedno pod napisom K. K. Postamt.

Za Mauterndorfom se pričinja pot zopet polagoma dvigati proti Radstattschem sedlu, kjer smo nekako ob treh popoldan dosegli najvišjo točko naše poti v Amsterdam. Radstatt je bil radi praznika poln motociklistov in avtomobilov iz Solnograda in Bavarske, ki radi dobrih in složnih cest pogosto obiskujejo te gorske kraje. Preko nizkih Tur smo dospeli v dolino Anize. Od tod cesta stalno pada. Pri Werfenu smo prišlo zopet na progo gaštanjske železnice v dolini Salzache. Ob železnici se pojavljajo tu močeni električni daljnovodi. Omrežje vodov se dopolnjuje s polno paro. Betonski stebri čakajo na montažo in izgleda, da elektrifikacija vseh okoliških gorskih prog ni več daleč. S tem bo tudi rešen eden najtežjih problemov emancipacije avstrijskega gospodarstva od inozemskih dobaviteljev premoga.

Vsa okolica, skozi katero smo vozili, kaže povsod koliko truda in dela je bilo vloženo tekom zadnjih tridesetih let na vseh poljih v napredek kmetijstva, planšarstva, v pospeševanje tujkega prometa, za zgradnjo hudournikov, regulacijo rek in potokov ter zboljšanje cest. Z rastočo brzino smo se preko odprtih polj in skozi Hallein približevali idiličnemu Solnogradu. Daljinomer je registriral prevoženih 328 km, oddahnili smo se. Prva etapa je bila končana.

Solnograd je obmejna skupna avstrijsko-nemška železniška postaja in važno prometno križišče z živahnim turističnim prometom proti Berchtesgadeni in k Traunskim jezerom ter Monakovem, odkoder prihaja največ gostov.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Svetovno trgovsko brodogradje.

Zadnja izdaja Lloydovega registra nam pravi, da šteje svetovno trgovsko brodogradje 15.486 enot, od kojega številca pride skoraj 47 odstotkov na Veliko Britanijo in Irsko. Od junija 1928 do junija 1929 je narasla tonaža parnikov in motornih ladij za 1.200.000 ton, dočim je tonaža jadrenic zopet padla. Najbolj je v zadnjih 12 mesecih narasla tonaža Nemčije, za ca 315.000 ton. Sledi Anglija in nato Norveška. U. S. A. in Italija sta več starih ladij odtegnili prometu in izkazujeta zato zmanjšano tonažo. Vse svetovno trgovsko brodogradje je vsebovalo 30. junija t. l. 68 milijonov ton, za 21 odstotkov več kot v letu 1914. Nemčija svojih izgub, povzročenih po vojski in po mirovnem sklepu, še ni mogla popolnoma nadomestiti; njeno trgovsko brodogradje vsebuje 4.050.000 brutotonov proti 5.130.000 tonam v letu 1914, njen delež na svetovni tonaži je padel od 11,3 na 6,1%. Pač pa se je kvaliteta njene tonaže vsled novih zgradb bistveno dvignila. Narasčanje tonaže v vseh ostalih nebritanskih državah je povzročilo močan padec angleškega deleža od 41,6 na 30,2%. Nasprotno so pa U. S. A. dvignile svoj delež od 4,5 na 16,6%, imajo torej že nadpolovično angleško tonažo. Sledi Japonska z dvigom od 3,8 na 6,3%, Italija od 3,1 na 4,84, Holandska od 3,2 na 4,4, Francija od 4,2 na 4,97 in Norveška od 4,3 na 4,85%. Od angleške tonaže ima 22,5% starost pod pet let. Edini deželi, v katerih je delež na novi tonaži (starost pod pet let) večji kot angleški, sta Nemčija in Norveška, s 24 in s 27,2%. Francija, Španija in Japonska imajo manj kot 9% nove tonaže, U. S. A. samo 3½%, Grška je z 2½% na zadnjem mestu.

Povišanje vozarine za premog.

Te dni je bila objavljena naredba generalne direkcije državnih železnic o povišanju vozarine za nekatere važne predmete, ki naj velja za čas izvozne sezone 1929/30. Zveza industrijcev je vsled sklepa predsedništva iz seje od 6. avgusta t. l. naslovila na gospoda ministra dr. Anton Korošca pismo predstavko, prošnjo, da izposluje preklic one tarifske odredbe. Naša javnost ima na tej stvari tem večji interes, ker preti ravno za zimski čas nova podražitev kuriva, premoga in tudi drv. Predstavka na gospoda ministra slove v glavnem tako:

Z odlokom G. D. Br. 53.401/29, priobčenem v »Službenih Novinah« št. 179 — LXXV. od 3. avgusta 1929, je ministrstvo saobračaja, kateremu ste takrat načelovali, razglasilo 20% povišanje vozarine za prevoz premoga, apna, kamenja, opeke in zemlje in to za čas od 1. septembra 1929 do opoziva, a najdalje do 31. marca 1930.

Ko je bila generalna direkcija državnih železnic meseca junija tako povišanje napovedala, smo mi enako kakor druge odlične gospodarske korporacije nemudoma prijavili naše razloge proti takozvanemu sezonskemu povišanju vozarine ter smo predlagali opustitev tega povišanja. Nadejali smo se, da so naši razlogi obveljali. Tudi se nam je dalo razumeti, da hoče železniška uprava z napovedjo povišanja vozarine doseči zgolj intenzivnejšo izrabo prometnih sredstev v času pred izvozno sezono, da pa ne namerava dejansko uveljaviti povišanja vozarine.

Da bi si industrijska podjetja mogla pred 1. septembrom napraviti polletne zaloge na premogu itd., je bilo a priori izključeno že po teh treh momentih:

Gospodarstvo Švice.

V splošnem se more konjunktura Švice označiti kot ugodna. V prvi letošnji polovici se je mogla obdržati na relativno visokem stališču lanskega leta, ne da bi pri tem zadobil gospodarski razmah večji obseg. Domača prodaja je narasla, eksport je padel. Ugodni gospodarski položaj je označen po skoraj popolnem pomanjkanju brezposelnosti, po visokem stanju izvoza, po zopet naraščajočih dohodkih švicarskih zveznih železnic, po dvigajoči se domači porabi električne energije in po živahni stavbnosti delavnosti. Tudi sezija tujkega prometa se ugodno razvija in bodo letošnji dohodki dosegli dohodke lanskega leta. Neugoden je slejkoprej položaj kmetijstva, ki bo pa nekoliko omiljen po dobrem letošnjem pridelku. Nazadovanje eksporta zadene v prvi vrsti tekstilno industrijo, koje bližnji izgledi se ne vidijo v dobri luči. Zlasti slabo se godi vezilstvu, ki je nazadovalo v eksportu za več kot 25%, dalje bombazarstvu, tkalstvu svile, bazelski industriji svilenih trakov in fabrikaciji volnenega blaga. Tudi čevljarska industrija se zbog močne inozemske konkurence pritožuje nad padajočo prodajo doma in v inozemstvu. Zboljšalo se je zaposlenje v konfekciji in v slaniški industriji. Dober je položaj švicarske kovinske in strojne industrije, koje eksport se je dvignil od 340 na 364 milijonov frankov. Splošni položaj je torej prav ugoden, kljub slabši zaposlenosti v nekaterih posameznih panogah.

MOČNI LJUDSKI ZAVODI V NEMČIJI.

Pri nemških zadružnih bankah so se obratna sredstva od konca leta 1927 do konca leta 1928 dvignila za 390 na 1708 mil. mark; delež hranilnih vlog je vsled hitrejšega naraščanja skočil od 54,3% v letu 1926 na 60,6% v letu 1927 in na 67,2% v letu 1928. Letos se ta razvoj nadaljuje. — Vloge pri nemških mestnih zadružnih bankah so znašale na koncu februarja t. l. 1103 mil. mark, na koncu aprila 1224 milijonov. — Narasčanje hranilnih vlog pri konsum-

1. Premogokopi niso v stanu takih količin producirati;

2. železniška uprava ni v stanu zmagati tako forsiran prevoz;

3. računi kažejo, da je še vedno ceneje plačati povišano vozarino, s katero se n. pr. cena premogu zviša za 3 do 6%, nego plačati za predčasna naročila 12 do 16% bančne obresti.

Tedaj je bila vzgojna namera generalne direkcije državnih železnic iluzorna in ne preostane drugo nego podražitev prevoza važnih potrebščin, katera naj nastopi baš v onem času, ki bo običajno pomanjkanje vagonov povzročalo interesantom tudi sicer občutno škodo.

Sezonsko povišanje vozarine zadene v prvi vrsti Slovenijo, katera ima relativno največ industrije in seveda relativno tudi največji konsum na premogu. Šele 1. marca 1929 se je bila ta vozarina podražila za 15% in več in to proti intencijam tarifnega odbora ter proti tehtnim argumentom gospodarskih organizacij. Sedanji prevozniki stroški premoga so tako visoki, da se ta najvažnejša potrebščina ne sme še višje obremeniti, ako nečemo provocirati usodnih težkoč.

Ne moremo tajiti, da je napravilo tarifsko obaveštanje G. D. Br. 53.401-1929 na vse gospodarske kroge skrajno neugoden utis in bi bilo le v eminentnem javnem interesu, da se nujno preklic naredba, katera se zdi neutemeljena in gospodarstvu škodljiva.

Posebno nas je bolelo, da se je tako odločilo v resoru, ki ste ga vodili gospod minister. Zato si usojamo prositi Vas, da blagovolite intervenirati in pomagati, da se odvrne ukrep, ki je neugoden za industrijo cele države in ki posebno težko zadene Slovenijo.

nih društvih, ki razpolagajo s presenettljivo visokimi vlogami, je očitvno napotilo nekatera društva k poskusom imobilne naložbe; kajti centralna zveza je morala ponovno opozoriti, da mora biti najmanj polovica vseh hranilnih vlog tako naložena, da se takoj lahko dvigne, in da se morajo voditi o tem mesečni izkazi.

KAJ TRDI STATISTIKA.

Neki nemški list piše: Merilne številke veletržnih cen, ki jih priobčuje statistika in kjer je leto 1913 s št. 100 podlaga za ceno, nam nudijo zanimiv pregled onih vrst blaga, ki danes v veletrgovini v državnih markah manj stanejo kot leta 1913 v papirnih markah. Krono nizke cene nosi kavčuk, ki ima v dveh vrstah indeksni številki 26,3 in 31,8. V veliki razdalji sledi umetna svila z 68, nato amoniak z 72,3, hmelj 76,8, kakao 83,1, konjske kože 83,3. Pod št. 100 so med drugim še krave, kravine in teletine, v nekaterih krajih tudi bencin, kakao, slaniki i. dr. Primerjanje teh številke z njegovimi računi bo konsumenta ali zjezilo glede na vmesne dobičke, vsebovane v veletržni ceni, ali pa mu bo zbudilo dvom o praktični uporabljivosti statističnega načina opazovanja. Najdražji napram predvojnemu času je fižol v Breslau-u z 278,6; sledi mu suknja za obleko v Berlinu z 267,7 in stavbno kamenje v Berlinu s 193,7 (v tej številki najdemo poleg večjih delavskih mezd razlago za večje stavbne stroške in za stanovanjsko bedo).

Ponudbe, poupraševanja

St. V. Tanasković Bogdanović i komp., Beograd, Knez Mihajlova ul. br. 48, želi stopiti v stik s tukajšnjimi podjetji, ki izdelujejo klej.

Birn Josif, prvi bačvanski kišobranski obrt, Ada, želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki izdelujejo predmete iz celuloide.

Vasilije Zečević, Brežičani, kod Prijebora, Bosna, želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki trgujejo s svežimi slivami.

Po svetu

Pridelek severne poloble bo letos nekoliko manjši kot je bil lani, zlasti glede pšenice in ovsu, a ne bo veliko zastajal za bogatim pridelkom preteklih let.

Severna Afrika (Maroko, Algerija, Tunezija) bo pridelala letos 4 milijone meterskih stotov več pšenice kot lani in osem milijonov več kot v povprečnosti zadnjih petih let.

Borzni krediti v Newyorku so znašali 31. julija t. l. 5959 milijonov dolarjev, lani pa 4259 milijonov.

Mednarodni jekleni kartel bo imel svojo prvo bodočo sejo 12. septembra na Dunaju. V ospredju diskusije bo vprašanje podaljšanja kartela. Skoraj gotovo bodo napravili zaenkrat tri- do šestmesečni provizorij.

»Krivaja«, o kateri smo pred kratkim poročali, je med največjimi lesnimi produkcijskimi tvrdkami kontinenta. Potom zveze s Freenanom, ki ima že druge velike interese v jugoslovanski lesni industriji, nastane interesna skupnost največje jugoslovanske produkcijske tvrdke mehkega lesa.

Avtomobilno podjetje »Tatra« poroča, da se kupčija v tekočem letu nadalje zadovoljivo razvija.

Glede prevzetja angleškega vladnega jamstva za pospeševanje eksporta v Rusijo beremo, da gre samo za kredite, ki jih dobi Rusija od slučaja do slučaja pri naročilih pri posameznih angleških tvrdkah.

Ruski tekstilni sindikat hoče izvršiti v Angliji večja naročila; govorijo o 1 milijonu funtov. Tudi strojev hočejo Rusi naročiti veliko na Angleškem.

Effektna trgovina na borzi v Berlinu se je gibala v preteklem poslovnem letu v veliko bolj ozkih mejah kot v prejšnjih letih.

Nemška državna železnica je izdala tarifo, ki naj prepreči prevoz dragocene blaga po avtomobilih.

Italo-Olandesa Enka, holandsko-italijanska družba umetne svile, zvišuje delniško glavnico z izdajo novih delnic od 24 na 125 milijonov lir.

Produkcija umetne svile v U. S. A. bo po ameriških poročilih leta 1931 za ca. 45 milijonov funtov večja kot letos in bo znašala nad 175 mil. funtov proti letošnjim 130 milijonom.

Petrolejska produkcija Venezuele stalno raste; v juniju 1928 je znašala 278.000 sodčkov dnevno, v letošnjem juniju pa 404.000. Venezuela je drugi dobavitelj petroleja na svetu, takoj za U. S. A.

Mednarodni kartel cevi je sklenil z angleškimi producenti dogovor, na katerega podlagi se bodo pričela pogajanja o pristopu Anglije v kartelu. V kartelu so sedaj Nemčija, Francija, Belgija, Češkoslovaška, Poljska, Ogrska in Avstrija.

Konkurzov v Avstriji je bilo v juliju 56, sodnih poravnalnih postopanj pa 187.

V angleškem premogarstvu pripravlja nova vlada reforme glede racionalizacije, delovnega časa itd.

Švedsko vžigalično posojilo Ogrski, oziroma tranšo 12 mil. dolarjev so namesto 1. januarja eskomptirali že sedaj; denar bodo porabili za olajšanje na deviznem in denarnem trgu ter za financiranje žitnega eksporta.

Luštilnica riža, združena z mlinom, je pričela obratovati v Kočanah (Južna Srbija). Tovarna je zadružno podjetje in je k njeni ustanovitvi prispevalo poljedelsko ministrstvo 550.000 Din.

General Electric in A. E. G. sta si v novi pogodbi produkcijo tako razdelili, da dobi vsak kontrahent določene okraje, v katerih se bo udeleževal kot glavni dobavitelj. V Rusiji bosta oba partnerja najbrž skupaj delala in s tem vsako nepotrebno konkurenco izločila. Izločenje škodljive konkurence je sploh eden glavnih znakov nove transakcije.

Tretje rusko industrijalizacijsko posojilo v znesku 750 milijonov rubljev bo razpisano. Posojilo teče deset let, od decembra t. l. počenši, in je namenjeno izgradbi industrije in poljedelstva.

Strokovno šolstvo.

DRŽAVNA TRGOVSKA AKADEMIJA
V MARIBORU.

Vpisovanje novih in dosedanjih učencev in učenek se bo vršilo dne 2. in 3. septembra t. l. V I. letnik se sprejemajo oni učenci, ki so dovršili najmanj štiri razrede srednje šole, a oni, ki so dovršili meščansko šolo z završnim izpitom, morajo prej opraviti dopolnilni izpit iz slovenščine, nemščine, narodne geografije z zgodovino in matematike v obsegu programa III. in IV. gimnazijskega razreda. Za pripustitev k dopolnilnemu izpitu treba nasloviti s Din 5—kolikovo prošnjo na ravnateljstvo zavoda ter ji priložiti zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list. Ispitna taksa znaša 450 dinarjev, državna taksa 20 Din v kolikih. Dopolnilni izpiti se bodo vršili dne 4. in 5. septembra. Za sprejem v I. letnik se nadalje zahteva, da učenec(ka) dovrši v letu, v katerem se vpiše, 14. do 17. leto starosti, in da je predvsem iz mariborske oblasti. Popravljalni izpiti se opravijo v času od 26. do 31. avgusta. Prizadeti morajo pravočasno predložiti tozadevne prošnje za pripustitev k izpitu in jim priložiti izpričevalo. Redni pouk se prične dne 7. septembra. — Ravnateljstvo.

Gremij trgovcev v Ljubljani (šolski odbor) obvešča gg. učne gospodarje, da se vrši vpisovanje v I. razred gremijalne trgovske šole v soboto, dne 31. avgusta t. l. od 8. do 12. ure in od 2. do 5. ure popoldne v gremijalni pisarni. Vpisovanje v II. in III. razred se vrši v ponedeljek, dne 2. septembra t. l. od 2. do 5. ure popoldne v šoli na Ledini. Pri vpisovanju mora plačati vsak vajenec predpisano šolnino v znesku 500 Din, novo vstopniški pa še 100 Din kot sprejemnino. Natančnejši podatki so razvidni na šolski deski v šoli na Ledini in v gremijalni pisarni. Redni pouk se prične v ponedeljek, dne 9. septembra t. l. ob 2. uri na Ledini. Šolski odbor opozarja gg. šefe, da naj se vajenci sprejemajo le do 1. septembra, ker se pozneje prijavljene vajence pod nobenim pogojem ne bo sprejemalo v šolo. — Šolski odbor.

Razstave sejmi

Mednarodni sejem v Solunu se vrši od 15. do 30. septembra t. l. Na naših železnih je dovoljen za posetnike te prireditve 50% popust samo za pot nazaj, do čim plača razstavljeno blago prevoznino po normalni tarifi za tja in je pri vrnitvi prosto prevoznine. Popusti so dovoljeni od 17. septembra do 4. oktobra t. l.

VII. semenj v Osijeku. VII. semenj z oblastno gospodarsko razstavo v Osijeku se vrši od 31. avgusta do 8. septembra t. l. Na naših železnih je dovoljen posetnikom tega semnja 50% popust na normalnih tarifah.

LISTEK.

A. Ogris:

Kako se je varčevalo v Sloveniji v letih 1927 in 1928?

Da-li in kedaj pridemo enkrat ven iz začaranega kroga našega »siromaštva«, zavisji koncem koncev od tega, kako kmalu se nam posreči kar največ dvigniti našo produktivnost v industrijski in kmetijski produkciji in zvišati rentabilnost v vsem podjetniškem prizadevanju. Kajti več, kakor prigospodarimo, več kakor pridelamo novih dobrin in zaslužimo z različni storitvami, celotno vzelo, ne moremo trošiti; če se pa ne more trošiti dosti, se tudi proizvajati ne more razmakniti, ne spopolniti in ostane draga. Ker v nobeni panogi nimamo niti monopoloidnega položaja in se nam nikjer ne odpirajo viri izrednih dohodkov, se naša proizvodnja postavi na trdne noge vendar šele, če se more nasloniti na zadosten domači odjem in najde v domačem kapitalu za svoje spolnjenje glavni del svojih sredstev. To so seveda preproste samoumevnosti v gospodarskem svetu, pa nič ne de, ako si jih zmiraj iznova pokličemo v spomin.

»Ljubljana v jeseni«.

Nemčija je dovolila svojim posetnikom velesejske prireditve »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra t. l., 25% popust na vseh svojih železnih. Olajšava velja na podlagi sejske legitimacije za vožnjo v Ljubljano od 26. avgusta do 5. septembra t. l., za povratek pa od 31. avgusta do 13. septembra t. l.

Razstava društva Zoo. Razstava živali društva »Zoo« na Ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra je mišljena kot velikopotezna propaganda ideje ustanovitve zoološkega vrta v Ljubljani. Z razstavo hoče društvo Zoo najširši slovenski javnosti dokazati, da je njegova temeljna ideja dobra in izvedljiva. V to svrhu se društvo Zoo ni ustrašilo ogromnega truda in dela in je napelo vse sile, da poda obiskovalcem jesenske velesejske prireditve kolikor mogoče obširen vpogled v živalstvo Slovenije.

Z dohodki lanske jesenske razstave in s članarino ter darovi dobrotnikov, si je nabavilo društvo Zoo številne akvarije, v katerih bo izstavilo vse v slovenskih vodah živeče ribe, v 150 kletkah naše ptice pevke, v 30 kletkah ptice ujede, v 6 terarijih domače plazilce (kače, kuščarje), v posebnih akvaterarijih dvoživke (žabe, salamandre), v 25 pločevinastih kletkah manjše sesavce (glodavce, kunce), v 5 železnih zverinjah večje sesavce (lisice, jazbeci, volkove, vidre). Razen tega bo na razstavi društvo ogradilo potrebne prostore za srne, gamse in če mu bo sreča mila tudi za mlade medvede.

Razstava živali društva Zoo bo radi svoje obširnosti in izčrpnosti razstavnega živega materiala ne le v zabavo posetnikom velesejma v jeseni, marveč tudi živa šola naši mladini, ki bo imela na razstavi priliko seznaniti se osebno z domačim živalstvom.

Da bo moglo društvo Zoo kriti velike stroške te propagandne razstave in se približati realizaciji ustanovitve trajnega zoološkega vrta v Ljubljani, bo pobiralo od posetnikov velesejma posebno majhno vstopnino, ki jo bo plačal pač lahko vsak, ki mu je količnik kulturni napredek Slovenije in njene prestolice pri srcu.

Namen zooloških vrtov. Človek je v življenju v neprestani zvezi z ostalimi živimi bitji. Večkrat je celo odvisen od njih. Ali kako malo ljudi je dandanes, ki bi se zapirali za stvarstvo, posebno pa za živalstvo. Mnogo imamo ljudi, ki živali smatrajo samo za nadležna in škodljiva bitja in jih zaradi tega sovražno ter preganjajo, kjer jih le morejo. Drugi zopet pripisujejo živalim in sicer od največjega sesalca, do majhne mravlje, čudne, nenaravne sile, ter se jih ogibajo, kjerkoli se jih morejo. Današnja mladina na primer ne loči in ne pozna najpriprostejših prebivalcev prirode. Kaj rado se dogodi, da se zasmehuje tiste, ki posvetijo večkrat težko priboreni prosti

čas opazovanju in študiju prirodnih bitij.

V tej dobi so uvideli v vsem kulturnem svetu, da je treba človeka vendar le na en ali drug način zbližati z lepoto prirode in s čudesi stvarstva, da pa je potrebno, da človek spozna vsaj ta bitja, ki se nahajajo večkrat v njegovi neposredni bližini.

Razmišljali so, kako to doseči. Najlepše seveda bi bilo opazovanje v prosti prirodi. Kdor pa je to poskušal, je gotovo uvidel, da je to zelo težavno. Lahko hodiš še tako previdno, pa kljub temu boš le redko tako srečen, da ti poprej opaziš divjo žival, kakor ona tebe. Ko pa te je opazila, je že prekasno. Takoj odskoči ali pa se ti prikrije in ves tvoj trud je zaman.

Odločili so se pomnožiti in zboljšati obstoječe živalske vrtove, kjer jih pa še ni bilo, postaviti nove. To je bil tudi povod, da so se odločili v Ljubljani prireditelj prirode in pričeli pod težkimi prilikami snovati tak vrt.

Da jim je to uspevalo, smo imeli priliko videti že na lanskem jesenskem velesejmu, ko je društvo Zoo priredilo lepo razstavo. Slabši časi so bili pozimi, zaradi prezimovanja živali. Letos pa upamo, da bo tudi prezimovanje naših živali udobnejše. Ljubljanski občinski svet je namreč že določil poseben prostor, kjer bodo v kratkem pričeli graditi potrebna poslopja za shranjevanje in prezimovanje naših gojencev. Prihodnje leto pa bo Ljubljana že imela lep zoološki vrt, kjer bodo imeli priliko videti večino naših živali. Ker je vzdrževanje obsežnih živalskih vrtov zvezano z visokimi stroški, katere bi bilo pri nas pri ne posebno ugodnih gospodarskih razmerah težko kriti, zato se bomo v Ljubljani zadovoljili z živalmi in sicer vsakovrstnimi, od sesalcev preko ptic, rib do anfibij, ki žive pri nas, ali prihajajo med selitvami skozi naše kraje.

Pred ureditvijo omenjenega vrta pa bo društvo Zoo priredilo veliko razstavo na letošnjem jesenskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra. Društvo hoče ponovno pokazati svoj resen namen in dosežen uspeh ter se priporoča v gmetno in moralno podporo, da čim prej in v popolnejši obliki izpolni si zadano nalogo.

Ljubljansko vrtnarstvo na velesejmski prireditvi »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra v Ljubljani. Lanskoletna vrtnarska razstava na Pokrajinski razstavi v Ljubljani je vzbujala vsesplošno zanimanje in občudovanje. Doseženi moralni uspeh je napotil upravo Ljubljanskega velesejma v stike z najuglednejšimi ljubljanskimi vrtnarji v svrhu dogovora za prireditev IV. vrtnarske razstave. Lanskoletni razstavljalci - vrtnarji so bili z doseženim uspehom popolnoma zadovoljni in so se zato tudi letos radevolje odzvali vabilu sejske uprave. Vrtnarska razstava na Pokrajinski razstavi je že zasigurana.

Ljubljanska borza.

Tečaj 19. avgusta 1929.	ovpravevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-8275
Berlin 1 M	13-555	13-585
Bruselj 1 belga	—	7-9211
Budimpešta 1 pengő	—	9-9441
Cunih 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šiling	8-0102	8-0402
London 1 funt	275-82	276-62
Newyork 1 dolar	—	56-87
Paris 100 fr.	—	223-01
Praga 100 kron	168-20	169—
Trst 100 lir	—	297-85

Vrednote: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje, denar 170 Din; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 dinarjev; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Združ. papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, denar 130 Din; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Šeširc«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Kranjska industrijska družba, Jesenice, denar 245 Din, blago 245 Din; Tvorica za dušik d. d., Ruše, denar 275 Din, blago 285 dinarjev.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I., II., monte 230—270 Din; brzogajni drogovi 240—260 dinarjev; bordonali merkantilni 330 do 380 Din; trami merkantilni 290—310; škorete, konične, od 16 cm naprej 630—650 Din; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 700 Din; škorete, podmerne, od 15 cm 520 do 550 Din; deske - plohi, kon., od 16 cm naprej 540—560 Din; deske - plohi, par., od 16 cm naprej 580—620. — **Bukev:** Deske - plohi, naravni, neobrobjeni 475—500; deske - plohi, naravni, ostrirobi 750—900 Din; deske - plohi, parjeni, neobrobjeni 650—750; deske - plohi, parjeni, ostrirobi, 950—1150 dinarjev, testoni 450—480; tavolete 1100 do 1150 Din. — **Hrast:** Hlodi I., II. 350 do 600 Din; bordonali 1300—1500 Din; deske - plohi, neobrobjeni, boules 1300—1500 Din; deske - plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do 1000 Din; deske - plohi, ostrirobi (podnice) 1200—1300 Din; frizi 1100—1250 Din. — **Drva:** bukova 21—23 Din; hrastova 19—21 dinarjev. — **Železniški pragovi:** 2-60 m, 14 × 24, hrastovi 55—56 Din. — **Oglje:** bukovo za 100 kg 85—90 Din.

Išče se:

Bukove železniške pragove za avstrijske železnice in sicer 50% I. kat., 2-60 m, 16/26, 16 cm; 50% II. kat., 2-60 m, 16/25, 15 cm. Cena naj se glasi za komad franko vagon jugoslovansko-avstrijska meja.

10 vagonov remeljnov, smreka, jelka, I., II., III., monte, ostrirobih, očeljenih, vezanih (4-krat z žico) v svežnje in sicer: 1 vag. 4 m dolžine, 56 × 38 mm; 1 vag. 4 m dolžine, 66 × 48 mm; 1/2 vag. 5 m dolžine, 66 × 48 milimetrov; 1/2 vag. 5 m dolžine, 96 × 48 milimetrov; 1 vag. 4 m dolžine, 48 × 28 mm; 1/2 vag. 5 m dolžine, 56 × 38 mm; 1/2 vag. 4 m dolžine, 96 × 38 mm; 1 vag. 4 m dolžine, 56 × 33 mm; 1/2 vag. 4 m dolžine, 76 × 56; 1/2 vag. 4 m dolžine, 66 × 66 mm; 1/2 vag. 4 m dolžine, 56 × 56 mm; 1/2 vag. 4 m dolžine, 96 × 76 mm; 1 vag. 4 m dolžine, 12 × 56 mm; 1/2 vag. 5 m dolžine, 12 × 48 mm; 1/2 vag. 5 m dolžine, 15 × 48 milimetrov. Cena franko vagon meja via Djevdjelija. — **Plačilo v Ljubljani.**

Vsako množino bukovih, odnosno jelovih garnitur — dog za sode — 12 mm debeline, 7-40 in 7-60 m dolžine, 60—100 mm širine, brez zarez in peresa, brez ureze za dno, prostorna širina 1730 mm. Doge morajo biti paralelne, ostrirobo in cilindrično žagane, po možnosti samo bukove.

Vsako množino jelovih dna za sode, 12 in 15 mm debeline, 42 × 42 cm dolžine in širine, blago zdravo in suho, dno sestavljeno iz treh komadov, srednja širina 14 cm, veza-

Naj se še tako potrudimo, z različnimi majhnimi sredstvi pospešiti naš korak na poti k večji materialni kulturi, glavne pravila vsakega gospodarskega napredka vendarle ne moremo obiti: dokler najprej obilnejša domača potrošnja sama za sebe, potem pa v zvezi z živahnim izvozom v ostale pokrajine in v tuje države izdatno ne pocieni proizvodnih stroškov na blagovni enoti, se na eni strani ne more dvigniti ne nominalna še manj pa realna meza tako, da bi v gospodinjstvu se povisek upoštevno izrazil, na drugi strani se pa dosledno ne dvigne življenska mera tako, da bi mogla avtomatično, ako se ne pojavijo vnanje motnjave, vzdrževati pridobitno podviganje s tem pa tudi dohodke vseh vrst na oni višini, na kateri redoma prezeajo običajne potrošne potrebe. Dokler bo pri nas — povprečno vzeto — rentabilneta zasebnega gospodarstva prenizka, se tudi javno (državno in samoupravno) gospodarstvo ne znebi zlahka svoje slabokrvnosti in ne izgine z uradniško bedjo silno slaba kupna moč javnih uslužbencev, sloja, katere mu gre pri nas iz različnih razlogov relativno večji pomen, kakor pri sosednjih narodih. Obče prenizka razina dohodkov je kriva, da imajo socialni politiki

pri nas na pretege dela in da sleherno socialno akcijo spremlja od njenega spočetka truma finančnih težav. Odtod tudi nenormalen pojav, da usti in poteka pri nas toliko raznih brig v socialnopolitični strugi, v kateri, ker jih je preveč, ena dela drugi napotje.

Čim več proizvodnje in čim cenejša produkcija ostane torej vsekakor glavna parola. Da pa dosežemo to, je treba čim največ in čim izdatnejših sredstev, kapitala predvsem, tehnično učinkovitih metod, trgovsko-spekulativnega daru, dosti vztrajnosti v početku ter troho kljubovalne potrpežljivosti ter k vsemu temu pomoči od strani smotreno zasnovane in gibčne gospodarske politike, ne le državne samo, temveč tudi oblastne in pa občinske.

Da bi glavno sredstvo, kapital, bilo po ceni, in kar je isto, da bi ga bilo dovolj, zavisji od gospodarnosti vseh. V tem pogledu pa gre slovenskemu ljudstvu prvenstvo v državi. Kljub vsem težavam in ob relativno zelo skromnih razmerah se je naš človek tekom poslednjih treh generacij na vzpodbudo najprej regulativnih hranilnic, pozneje pa zadružnega gibanja navadil, ne potrošiti vseh dohodkov, temveč se odreče rajši marsikateri trenutni udobnosti in pri-

jetnosti, da si zasigura gmetno podlago za čase, ko pride starost, potrkajo boleznini na vrata ali za slučaj, ko se zatemni konjunkturi obliče. Četudi se štedi pri nas po pretežni večini zgolj le za to, da se zbira in veča premoženje in dasi je takšno varčevanje le odlaganje potrošnje na poznejše čase, postanejo ti prebitki, ker se začasno tezavirajo pri denarnih zavodih, v rokah izposojevalcev večinoma vseeno podjetniški kapital, razširjajo produkcijo ali jo izpopolnjujejo s financiranjem pri uvedbi novih strojev, izdatnejših metod, pri reorganizaciji, pri komercializaciji, pri razširitvi obratov itd. Čim širši krogi morejo torej pri nas štediti in čim višji so njih prihranki, ali z drugimi besedami, čim večje je povpraševanje po ugodnih naložbah pri denarnih zavodih, tim bolj se lahko razširi ponudba prostih kapitalov, tim cenejši postajajo ti, tim cenejša postaja tudi produkcija. In ker se ta pocienjuje, lahko raste domača potrošnja, raste kupna moč denarja, mezd in vsakovrstnih dohodkov, se dviga življenska mera in se spreminja to, kar danes nekako preveč pesimistično imenujemo naše »siromaštvo«, v splošno narodovo blagostanje.

(Nadaljevanje prihodnj.)

no v svežnje. Cena za oboje franko vagon nakladalna postaja.

200 m³ rezane jelovine (smreka, jelka), ostrorobe, paralelne, očeljene, 4 m dolžine.

Deske od 16 cm naprej, I., II., III., monte in sicer 40 m³ desk 12 mm, 40 m³ desk 18 mm, 80 m³ desk 24 mm.

40 m³ remeljnov (celih in polovičnih). Cena fco vagon Sušak pristanišče. Dobava takoj.

1 vagon škoret (smreka, jelka), 4 m, ostrorobe očeljeno in prizmirano na 17 cm širine, I., II., III., monte; cena franko vagon meja via Djevdjelije.

Hrastove neobrobline plohe, od 60 do 130 mm debeline, od 230 m dolžine naprej, od 20 cm širine naprej. Cena fco vagon meja via Postojna, dobava do konca avgusta, plačilo akreditiv.

Ca. 200 m³ bukovih plovov, neobrobline, ostrorobih, paralelnih, očeljenih, 27 mm debelih, od 2 m dolžine naprej, od 15 cm širine naprej, I., II., III., monte, cena fco vagon Sušak, odnosno meja via Postojna.

Ca. 60 m³ bordonalov (smreka, jelka), glava-glava 28 x 28 cm naprej, od 10 m dolžine naprej, fco vagon meja via Postojna.

Za takojšnje dobavo se iščejo jelove antene: 10 komadov 21 m, srednji premer 20/21 cm, premer na vrhu 8/10 cm; 25 komadov 22 m, srednji premer 21/22 cm, premer na vrhu 8/10 cm; 5 komadov 23 m, srednji premer 24/25 cm, premer na vrhu 15/16 cm; 200 komadov 9 do 12 m, s srednjim premerom največ 10–11 cm. Blago mora biti obeljeno, isto naj bi se sekalo koncem septembra ali začetkom oktobra.

Ca. 1000 m³ tramov, uso Trst: 8 x 8 cm, 4 m 70, 5 m 350, 6 m 50, 7 m 50 komadov; 8 x 11 cm, 4 m 880, 5 m 830, 6 m 250, 7 m 110 komadov; 11 x 11 cm, 4 m 443, 5 m 950, 6 m 60, 7 m 50 komadov; 11 x 13 cm, 4 m 280, 5 m 1270, 6 m 1510, 7 m 35, 8 m 220 komadov; 13 x 16 cm, 4 m 100, 5 m 130, 6 m 1130, 7 m 380, 8 m 130, 9 m 10, 10 m 50, 11 m 10, 12 m 10 komadov; 16 x 19 cm, 4 m 10, 6 m 40, 7 m 20, 8 m 20, 9 m 20, 10 m 10, 11 m 10, 12 m 10 komadov; 16 x 21 cm, 5 m 13, 6 m 70, 7 m 90, 8 m 60, 9 m 20, 10 m 20, 11 m 20, 12 m 10 komadov; 19 x 21 cm, 8 m 10, 9 m 20, 10 m 10 komadov; 19 x 24 cm, 5 m 10, 6 m 10, 7 m 70, 8 m 50, 9 m 60, 10 m 60, 11 m 40, 12 m 30 komadov; 21 x 24 cm, 6 m 10, 7 m 10, 8 m 10, 9 m 10, 10 m 10, 11 m 10 komadov; 24 x 27 cm, 10 m 10, 11 m 10 komadov; 24 x 29 cm, 8 m 10 komadov; 27 x 29 cm, 9 m 10, 10 m 10, 11 m 10 komadov — franko vagon Sušak.

Žito: Pšenica: bačka: 80 kg, 2% primesi, prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 267-50—270; bačka nova: uzančno blago za promptno dobavo, mlevska vozniha, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 265 do 267-50 Din. — Koruza: »la plata«: dobava avgust september, zacarinjeno, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 295—297-50 Din; bačka: zdrava, rešetana, navadna vozniha, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 267-50 do 270 Din; bačka: zdrava, rešetana, mlevska vozniha, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 260—262-50 Din. — Ječmen: bački: novi, ozimni, 66/67 kg, 217-50 do 220 Din. — Oves: bački, novi, slov. postaja, navadna vozniha, 240—245 Din. — Moka: pšenična Og: fco Ljubljana, pri odjemu celoga vagona, plačljivo pri prejemu blaga, 395—397-50 Din.

Tendence: les: neizpremenjena; deželni pridelki: čvrstejša.

Zaključki: 3 vagone pšenice, 1 vagon testonov, 3 vagone hrastovih drv.

Razno

Delniško glavnicu jugoslovanske lesnoindustrijske d. d. Krivaja je prevzela od Eißler in bratje (Dunaj) londonska tvrdka Freeman, ki je s tem svoje interese v jugoslovanski lesni industriji izdatno razširila.

Tujski promet v Mariboru. V mesecu juliju je bilo v hotelih in drugih prenočiščih prijavljeno 2043 tujcev in sicer 1588 Jugoslovancev in 455 inozemcev. Med inozemci jih je prišlo v Maribor največ onih z Dunaja, Gradca ter iz Nemčije.

Delovanje Borze dela v Mariboru v mesecu juliju 1929. Pri tej Borzi dela je bilo v mesecu juliju prijavljenih 10 uradnikov, 3 uradnice, 288 kvalificiranih delavcev in 28 delavk, 162 nekvalificiranih delavcev in 234 delavk. Službenih mest je bilo prostih za 156 kvalificiranih in 291 nekvalificiranih delavcev in delavk. Delo je dobilo 128 kvalificiranih delavcev in 16 delavk, 64 nekvalificiranih delavcev in 144 delavk. V teku meseca je odpadlo 434 oseb, v evidenci jih je pa še ostalo 746. — Pomoč so dobili: 2 osebi 260 Din v gotovini, 2 osebi 160 Din za potne stroške, 189 osebam pa so se izdali vožnji listki s 50% popustom v znesku od 9588 Din.

Rumunska železniška uprava je naročila 100 parnih lokomotiv v vrednosti 15 milijonov mark pri A. E. G. in tvrdki Henschel u. Sohn v Kasselu. Ti dve tvrdki sta oddali skupno ponudbo in sta bili cenejši kot ponudbe ogrskih, poljskih, češkoslovaških in francoskih tvrdk.

Največja velesejmska palača na svetu. Palača Praških vzorčnih velesejmov je ne samo največja, ampak tudi najbolj urejena za trgovske pregovore ter za komfort obiskovalcev. Le Corbusier, vodja moderne arhitekture, jo je proglasil za edino stavbo te vrste. Odrpta je stalno celo leto. Obiskovalec najde tu stalne izložbe in pisarne nad 3000 izvoznih podjetij vseh vrst. Izvozna služba mu je vedno na razpolago, katerega mu poda potrebna navodila. Nova velesejmska palača je največja trgovska stavba v srednji Evropi. Stoji na 9000 m² velikem prostoru in ima v celini 9 nadstropij. Obiskovalec najde v palači izložbe in vzorce več 3000 vodilnih izvoznih podjetij. Pri tem ima na razpolago ne samo vse ugodnosti, navedene pozneje, ampak tudi ves komfort, na katerega je navajen v svoji domovini. V palači sami najde prijetno restavracijo, na terasah najvišjih nadstropij kavarno z razkošnim razgledom na največji praški park, klubove prostore, odpočivališča, umivalnice, brivnico, garderobo, družabne prostore, kino, urejen za predvajanje tehničnih, industrijskih in reklamnih filmov itd. Palača je bogato opremljena z osebnimi in tovarnimi dvigali, signalnimi in varnostnimi napravami, kar prispeva k udobnosti in prihranitvi časa. Velesejem se vrši od 1. do 8. septembra 1929.

Ratifikacija ženevskih sklepov gre le počasi od rok in jih je ratificiralo doslej le malo število držav.

Reparacijska banka naj vpelje mednarodno zlato vrednoto; tako bo predlagal konferenci v Haagu argentinski odsek pri Zvezi narodov.

Svetovni kongres tovarn čokolade in kakao se bo vršil v septembru leta 1930 v Antwerpnu povodom tamošnje razstave. Povabljenih je 50 držav, dalje Zveza narodov in 3000 tovarnarjev in znanstvenikov z vsega sveta.

Vodilne plovne družbe po Renu se dogovarjajo o ustanovitvi interesne skupnosti in svrhu racionalizacije tonaze in zboljšanja vozninskih in vlačilnih mezd.

Novi ameriški trust zračne vožnje ima praktično v roki vse zasebne zračne plovbe v U. S. A. in bo za potrebe lastnih zračnih črt in za prodajo največji fabrikant aeroplanov vsake velikosti.

Pennsylvania Railroad Co., največja ameriška železniška družba, izkazuje za prvih šest letošnjih mesecev 6532 milj. dol. čistega dobička, za 29 odstotkov več kot lani v istem času (5076 milj. dol.). Tako dobro kot tej železnici se godi približno vsem drugim ameriškim železniškim družbam.

Izvoz volne iz Avstralije v gospodarskem letu 1928/29, zaključenem 30. junija t. l., je po kvantiteti narasel za 68 milijonov funtov na 811 milj. funtov napram prejšnjemu letu, po vrednosti je pa padel za 45 na 616 milj. funtov sterlingov. Razen Belgije, Italije in nekaterih manjših evropskih odjemalcev izkazuje izvoz na vseh drugih prodajnih trgih letos manjšo vrednost.

OGRSKA RATIFICIRA ŽENEVSKE KONVENCIJE S PRIDRŽKOM.

Zastopnik Ogrske pristaniške Zveze narodov je izročil ratifikacijske listine njegove vlade glede odprave izvoznih in uvoznih prepovedi in glede konvencije o odpravi izvoznih prepovedi za kosti in surove kože. Pri izročitvi listin je prijavila ogrska vlada sledeče pridržke: Ogrska bo dogovor o odpravi izvoznih in uvoznih prepovedi uveljavila le v slučaju, če ratificirajo dogovor tudi Češkoslovaška, Avstrija, Rumunija, Jugoslavija, Italija, Švica, Nemčija in Poljska. Konvencija o kožah bo pa stopila le tedaj v veljavo, če jo ratificirajo tudi Avstrija, Češkoslovaška, Rumunija in Jugoslavija.

TUDI PERZIJA SE OSAMOSVAJA.

Kot smo že poročali, je odšel pred kratkim v Perzijo češki izvedenec, da proučuje tam možnosti pridelovanja sladkorne pese. Poroča sedaj iz Teherana, da so možnosti v severni Perziji prav ugodne; sladkorna tovarna v onih krajih bi mogla zalagati ves perzijski trg in bi mogla producirati še za izvoz. Tudi bombaž iste kvalitete kot egiptski bi se mogel po poskusih, ki so jih delali s kulturo bom-

baža, z velikim uspehom pridelovati. Naročili so v Ameriki že več vrst bombaževih semen. Čehe zanima zlasti prvo vprašanje, vprašanje pridelovanja sladkorne pese; v slučaju namreč, da bi se tovarna res pričela graditi, bi bil pri gradbi soudeležen tudi češki kapital in bi dobavila češka industrija vso opremo za novo tovarno.

Dobava prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Zabukovci, p. Griže, sprejema do dne 22. avgusta t. l. ponudbe za dobavo 1700 kg mineralnih olj, 1200 kg bencina in 6 vagonov zdravih, močnih krajnikov. — Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani sprejema do dne 23. avgusta t. l. ponudbe za dobavo 650.000 kg ovsas. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do dne 23. avgusta t. l. ponudbe za dobavo 100 m³ borovih desk za tla. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do dne 23. avgusta t. l. ponudbe za dobavo klincev za lepenko in razni železni material. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 22. avgusta t. l. ponudbe za napravo ograje in smetišnice pri novi stanovanski železniški hiši na Rakeku; do dne 23. avgusta t. l. glede dobave 200 komadov čaš za Callaud elemente, 1 peči iz črne pločevine in 20.000 kg portland cementa. — Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 24. avgusta t. l. ponudbe za dobavo 300 kg asbestnih vrvic. — Direkcija državnega rudnika Vrtnik sprejema do dne 22. avgusta t. l. ponudbe za dobavo 400 kg belih krp za čiščenje strojev. — Direkcija državnega rudnika Bukinje sprejema do dne 24. avgusta t. l. ponudbe glede dobave raznega elektrotehničnega materiala. — Mašinsko odeljenje direkcije državnih železnic v Subotici razpisuje za dan 24. avgusta ofertalno licitacijo za nabavo 1000 m raznih cevi. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

Dobava. Gradbeno odeljenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 23. avgusta t. l. ponudbe za dobavo 38 komadov pasic in 4230 komadov zakovic za mostove iz plavljenega železa. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

Dobava. Direkcija državnih železnic v Subotici razpisuje za dan 23. avgusta t. l. ofertalno licitacijo za nabavo 267.300 komadov groverovih obročkov. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

Drva
bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga
V. Scagnetti, v Ljubljani
za gorenjskim kolodvorom.

Kvalitativno najboljša
nogavice volnene in flor, rokavice, triko perilo, vestje, puloverje, žepne robce, naramnice, kravate, ovratnike, srajce, razne čipke in vezanine, kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike
edino le pri
JOS. PETELINC, Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodl.
Na veliko! Telefon 2913. Na malo!

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA
Za tega sveto prazno kavo, mletih kavirov in različnih vrst.
Točna in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

TISKARNA
MERKUR

TRG-IND. D. D.

LJUBLJANA
Gregorčičeva
ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statuta, tabele, letake i. t. d. Knjigovodna dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVARNICI

VINO CET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi najtinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!